

		REFERANSE	UTTAELSE	FORKLARING AV UTTAELSE	VERIFISERT AV TREDJEPART
GENERELL INFORMASJON					
	<u>Vesentlige aspekter for TINE:</u> I 2018 er det gjennomført en ny vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her har vi sett nærmere på hvordan omgivelsene nå tilnærmer seg bærekraft, hvordan dette påvirker vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter har til virksomheten. Den nye vesentlighetsanalysen tar utgangspunkt i TINEs konsernstrategi med tilhørende strategi på bærekraft. Med bakgrunn i analysen er antall vesentlige aspekter redusert til 15, samtidig som 11 «mindre» vesentlige aspekter er fjernet. Dette gjør årets rapporteringen tydeligere og fjerner usikkerheten om hvilke temaer som er vesentlige. Samtidig får vi en forenkling og gjør GRI-rapporteringen lettere tilgjengelig for leserne. Vi har også valgt å knytte aspektene til fem hovedkategorier. (1) Bærekraftig og robust landbruk, (2) Effektiv meieridrift og transpor, (3) Engasjerte medarbeidere, (4) Fornøyde forbrukere og (5) Sirkulære løsninger. Disse kategoriene faller godt sammen med TINEs konsernstrategi, og vesentlighetsanalysen kan nå bedre fungere som en enhetlig rettesnor mellom TINEs eksterne rapportering og interne arbeid.	Det vestentlige (tekst og figur) Slik rapporterer vi			
SELSKAPETS PROFIL					
102-1	Navn på selskapet	TINE SA			
102-2	Viktige merkevarer, produkter og/eller tjenester	Våre merkevarer Dette er TINE			
102-3	Selskapets hovedkontor	Kontaktinformasjon: https://www.tine.no/kontakt			
102-4	Land hvor selskapet opererer	Dette er TINE Styrets beretning (s. 10)			
102-5	Selskapsform og eierstruktur	Dette er TINE Eierstyring og selskapsledelse - "2. Virksomhet"			
102-6	Markeder, sektorer, geografiske områder og kundegrupper	Dette er TINE Styrets beretning (s. 10) Våre merkevarer Årsregnskap 2018: - Note 1: Segmentinformasjon (s. 36) - Note 2: Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område (s. 36)			
102-7	Selskapets størrelse (ansatte, operasjoner, omsetning, kapitalisering, produkter og tjenester)	Styrets beretning Årsregnskap 2018			
102-8	Selskapets størrelse (ansatte per kontrakt og kjønn, geografi etc.)	Styrets beretning - "Fordeling ansatte kvinner/menn" (s. 17) Etikk og mangfold for rettferdighet - Likestilling og mangfold			
102-9	Selskapets leverandørkjede	Dette er TINE Statistikk			
102-10	Vesentlige endringer i størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede	Konsernsjefen har ordet Styrets beretning - "Meieri internasjonal" s. 10			

102-11	Tilnærming og bruk av "føre-var-prinsippet"	Styrets beretning - "TINEs mål og strategi" s. 6 Klimarisiko - "Strategisk betydning" Eierstyring og selskapsledelse - "10. Risikostyring og intern kontroll"			
102-12	Eksterne prinsipper og initiativ som støttes	ZERO, Norges Røde Kors, Svanens Innkjøpsarbeid, Initiativ for etisk handel, Hold Norge Rent, Norges Idrettsforbund med særforbund, Matsentralen Norge, Global Reporting Initiativ (GRI), Grønt Punkt Norge			
102-13	Medlemskap i organisasjoner	Årsregnskap 2018 - Note 30: Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen Høy returandel - Grønt Punkt Norge Ansvarlig innkjøp - Initiativ for etisk handel Etikk og mangfold for rettferdighet - Norsk Landbruksamvirke			
STRATEGI OG ANALYSE					
102-14	Erklæring fra selskapets øverste leder	Konsernsjefen har ordet En naturlig del av TINE			
ETIKK OG INTEGRITET					
102-16	Verdier, prinsipper, standarder og normer, f.eks. etiske retningslinjer	Styrets beretning - "Organisasjon og mennesker" s. 17 Eierstyring og selskapsledelse Etikk og mangfold for rettferdighet			
STYRING					
102-18	Foretaksstyring - struktur og sammensetning	Eierstyring og selskapsledelse Dette er TINE Styrets beretning - "TINEs mål og strategi" s. 6			
INTERESSENTENGASJEMENT					
102-40	Effekten av endringer i forhold til tidligere rapportert informasjon	Slik rapporterer vi - Rapporterings- og regnskapsprinsipper Årsregnskap 2018 - Regnskapsprinsipper, s. 31			
102-41	Selskapets størrelse (ansatte omfattet av kollektive tariffavtaler)	Styrets beretning - "Organisasjon og mennesker" s. 17			
102-42	Utvelgelse av interessentgrupper	Det vesentlige En naturlig del av TINE			
102-43	Interaksjon med interessegrupper	Det vesentlige En naturlig del av TINE			
102-44	Temaer fremmet av interessegrupper	Det vesentlige En naturlig del av TINE			
RAPPORTERINGSPRAKSIS					
102-45	Selskapets driftsstruktur	Dette er TINE TINE-kartet Styrets beretning - "TINEs eierorganisasjon" s. 18 Eierstyring og selskapsledelse			

102-46	Prosess for å definere rapportens innhold	Det vesentlige Slik rapporterer vi			
102-47	Prosess for å definere innhold av rapport - vesentlige aspekter	Det vesentlige Årsrapport 2018 - Vesentlighetsanalyse			
102-48	Effekten av endringer i forhold til tidligere rapportert informasjon	Slik rapporterer vi - Rapporterings- og regnskapsprinsipper Årsregnskap 2018 - Regnskapsprinsipper, s. 31			
102-49	Vesentlige endringer i avgrensninger og vesentlige aspekter i forhold til tidligere rapporter	Slik rapporterer vi - Rapporterings- og regnskapsprinsipper Årsregnskap 2018 - Regnskapsprinsipper, s. 31			
102-50	Rapporteringsperiode	2018			
102-51	Forrige rapport	2017			
102-52	Rapporteringsyklus	Årlig			
102-53	Kontakt for spørsmål til rapporten	Kontaktinformasjon	Leder bærekraft Bjørn Malm, mail: bjorn.malm@tine.no		
102-54 102-55	"In accordance" nivå, GRI tabell og referanse til uttalelse fra ekstern attestasjon av rapporten	Slik rapporterer vi Revisors uttalelse			
102-56	Praksis for ekstern verifisering	Revisors uttalelse	TINEs bærekraftsrapport er verifisert av ekstern tredjepart, vår revisor EY. Med en ekstern revisjon øke kvaliteten på rapporten, og dermed også tryggheten for de som benytter rapporten		

VESENTLIG INDIKATORER**BÆREKRAFTIG OG ROBUST LANDBRUK****Aspekt: Ansvarlig leverandørkjedestyring****GRI 103: Ledelses tilnærming 2016**

103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Ansvarlig innkjøp			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Ansvarlig innkjøp			Ja
103-3	Evaluerer av ledelsens tilnærming	Ansvarlig innkjøp			Ja

GRI 414: Sosial evaluering leverandører 2016

414-1	Nye leverandører som ble vurdert for sosiale kriterier	Ansvarlig innkjøp	TINE har etablerte systemer og rutiner for en trygg og kvalitetsmessig god framstilling av våre produkter. Leverandører av innsatsfaktorer blir jevnlig kartlagt og fulgt opp med hensyn på å sikre «trygg mat». Etisk handel inngår tidvis i kartleggingen der det ut fra en risikovurdering vurderes som nødvendig.	TINE vil forbedre evalueringen av sin leverandører mht. etisk handel. I løpet av 2019 skal nytt system implementeres og evaluering av de største leverandørene skal gjennomføres.	Ja
-------	--	-------------------	---	---	----

GRI 308: Miljøvurdering leverandører 2016

308-1	Nye leverandører som ble vurdert for miljøkriterier	Ansvarlig innkjøp	TINE har i dag ikke en systematisk vurdering av miljømessige forhold hos sine leverandører.	TINE vil forbedre evalueringen av sin leverandører mht. miljømessige forhold. I løpet av 2019 skal nytt system implementeres og evaluering av de største leverandørene skal gjennomføres.	Ja
-------	---	-------------------	---	---	----

Aspekt: Bærekraftige råvarer og innsatsfaktorer**GRI 103: Ledelses tilnærming 2016**

103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Gode og bærekraftige råvarer			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Gode og bærekraftige råvarer			Ja

103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming	Gode og bærekraftige råvarer			Ja
GRI Matvareproduksjon: Produksjon og innkjøp 2014					
FP-1	Andel av innkjøpt volum iht. innkjøpspolicy	Gode og bærekraftige råvarer For mer norsk før	TINE har i dag ikke en systematisk vurdering av de ulike råvarene og innsatsfaktorene mht. miljø og bærekraft som benyttes i fremstillingen av selskapets produkter.	TINE ønsker en mer systematisk tilnærming når miljø og bærekraft på sine innsatsfaktorer skal vurderes. Arbeidet vil bli igangsatt i løpet av 2019	Ja
GRI 301: Materialer					
301-1	Fordeling forbruk av ulike materialer	Tall og statistikk	TINE har i dag ikke utviklet rapporteringssystemer på forbruk av ulike råvarer, og rapporterer kun volum av melk og emballasje.	TINE vil vurdere å rapportere på volum av de viktigste råvarene for 2019	
Aspekt: Klimarisiko og tilpassing					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Klimarisiko			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Klimarisiko			Ja
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming	Klimarisiko			Ja
GRI 201: Økonomiske følger					
201-2	Økonomiske implikasjoner som følge av utfordringer og muligheter knyttet til klimaendringer	Klimarisiko	TINE har ikke beregnet økonomiske konsekvenser av fremtidige klimaendringer.	TINE vil vurdere om man skal gjennomføre en systematisk beregning av de økonomiske konsekvensene klimaendringene vil ha for selskapet	Ja
Aspekt: Dyrevelferd					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Friske og fornøyde dyr			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Friske og fornøyde dyr			Ja
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming	Friske og fornøyde dyr			Ja
GRI Matvareproduksjon: Dyrevelferd 2014					
FP-12	Policy og praksis i forhold til antibiotika, betennelsesdempende, hormon og/eller vekstfremmende behandling, per dyreart.	Friske og fornøyde dyr			Ja
Egen indikator	Dyrevelferdsindikator	Friske og fornøyde dyr	Dyrevelferdsindikatoren er et verktøy som vil gi den enkelte bonde viktig informasjon om hvordan dyrevelferden kan forbedres. På sikt vil man kunne bruke indikatoren for å jobbe etter den nye ISO-standard for "Animal welfare management" (ISO/TS 34700). Det er ikke rapportert på denne indikatoren for 2018.	Dyrevelferdsindikatoren er nå ferdig utviklet og er til uttesting. TINE forventer at indikatoren blir tatt i bruk i løpet av 2019.	Ja
Aspekt: Miljøvennlig landbruk					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Bærekraftig landbruk			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Bærekraftig landbruk			Ja
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming	Bærekraftig landbruk			Ja
GRI 305: Utslipp 2016					
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3, GHG emissions)	Bærekraftig landbruk Hva skal med i klimaregnskapet?			Ja
EFFEKTIV MEIERIDRIFT OG TRANSPORT					
Aspekt: Energieffektivitet					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Utnytter energien			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Utnytter energien			Ja
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming	Utnytter energien			Ja
GRI 302: Energi 2016					

302-1	Energiforbruk	Utnytter energien Nordens mest effektive meieri Tall og statistikk	TINE rapporterer ikke sitt energiforbruk i Joules (J)	TINE planlegger ikke å starte rapportering i Joules	Ja
302-3	Relativ energiforbruk	Utnytter energien Tall og statistikk			Ja
Aspekt: Lavkarbon transport					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Reduserte utslipp			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Reduserte utslipp			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Reduserte utslipp			Ja
GRI 305: Utslipp 2016					
305-1	Direkte klimagassutslipp (Scope 1, GHG emissions)	Reduserte utslipp Hva skal med i klimaregnskapet? Tall og statistikk			Ja
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3, GHG emissions)	Reduserte utslipp Hva skal med i klimaregnskapet? Tall og statistikk			Ja
305-5	Reduserte klimagassutslipp (GHG emissions)	Reduserte utslipp #KUKRAFT - med biogass i tankene Tall og statistikk			Ja
305-7	Lokal luftforurensning (NOx)	Reduserte utslipp Tall og statistikk	TINE rapporterer ikke NOx-utslipp fra sin produksjon da vi ikke har tilstrekkelig datagrunnlag	TINE vil rapportere på NOx-utslipp fra sin produksjon for 2019	
Aspekt: Utslipp fra produksjon					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Utnytter energien			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Utnytter energien			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Utnytter energien			Ja
GRI 305: Utslipp 2016					
305-1	Direkte klimagassutslipp (Scope 1, GHG emissions)	Reduserte utslipp Hva skal med i klimaregnskapet? Tall og statistikk			Ja
305-2	Indirekte klimagassutslipp (Scope 2, GHG emissions)	Reduserte utslipp Hva skal med i klimaregnskapet? Tall og statistikk			Ja
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3, GHG emissions)	Reduserte utslipp Hva skal med i klimaregnskapet? Tall og statistikk			Ja
305-4	Relative utslipp av klimagasser	Reduserte utslipp Tall og statistikk			Ja
305-5	Reduserte klimagassutslipp (GHG emissions)	Reduserte utslipp Ålesund i verdenstoppen Tall og statistikk			Ja
305-7	Lokal luftforurensning (NOx)	Reduserte utslipp Tall og statistikk			Ja
ENGASJERTE MEDARBEIDERE					
Aspekt: Trygg arbeidsplass					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	En trygg arbeidsplass			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	En trygg arbeidsplass			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	En trygg arbeidsplass			Ja
GRI 403: Arbeidsmiljø og sikkerhet 2016					

403-2	Type og frekvens av personskader, yrkessykdommer, tapte arbeidsdager, fravær og samlet antall dødsulykker etter region og kjønn	En trygg arbeidsplass Tall og statistikk	Det rapporteres ikke på sykefravær og fraværsskader fordelt på kjønn samt tilfeller av yrkesrelaterte sykdommer. Det rapporteres ikke på andel innleid arbeidskraft der selskapet er ansvarlig for sikkerheten på arbeidsplassen. Det rapporteres ikke på tapt arbeidstid som følge av fraværsskade. TINE har ansvaret for sikkerheten til innleid arbeidskraft som utfører arbeid på en TINE lokasjon. Eventuelle skader blir registrert, men går ikke inn i beregningen av selskapets H-verdi.	Kompetansen på rapportering innen HR vil bli styrket ved ansettelse av en HR-analytiker som skal videreutvikle rapporteringen på området.	Ja
Aspekt: Mangfold og likestilling. Forretningsetikk og antikorupsjon					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
GRI 405: Mangfold og like muligheter 2016					
405-1	Mangfold i styringsorganer og blant ansatte	Etikk og mangfold for rettferdighet	405-1 A: Tine rapporterer ikke på alder, eller andre mangfoldsindikatorer 405-1 B: Tine rapporterer ikke på alder, stillingstype eller andre mangfoldsindikatorer		Ja
GRI 406: Ikke-diskriminering 2016					
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og tiltak iverksatt for dette	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
GRI 405: Anti-korrupsjon 2016					
205-2	Kommunikasjon om og opplæring i policyer og prosedyrer for antikorupsjon	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
205-3	Bekreftede korrupsjonshendelser og iverksatte tiltak	Etikk og mangfold for rettferdighet Uregelmessigheter			Ja
GRI 206: Konkurranseshemmende atferd 2016					
206-1	Antall rettslige saker knyttet til konkurransehindrende atferd, antitrust- og monopolpraksis	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
GRI 415: Påvirkning av offentlig politikk 2016					
415-1	Økonomiske bidrag til politiske partier etter land og mottaker	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
GRI 419: Sosioøkonomisk etterlevelse 2016					
419-1	Bøter og ikke-monetære sanksjoner for brudd på lover og reguleringer	Etikk og mangfold for rettferdighet			Ja
FORNØYDE FORBRUKERE					
Aspekt: Trygg mat					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Mat vi kan stole på			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Mat vi kan stole på			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Mat vi kan stole på			Ja
GRI 416: Forbrukers helse og sikkerhet 2016					
416-2	Brudd på regler og standarder for helse og sikkerhet for produkter og tjenester	Mat vi kan stole på Tall og statistikk			Ja
Egen indikator	Positive/negative prøver av sykdomsfremkallende bakterier	Mat vi kan stole på Tall og statistikk			Ja
Aspekt: Ernæring og folkehelse					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	For bedre kosthold og ernæring			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	For bedre kosthold og ernæring			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	For bedre kosthold og ernæring			Ja

GRI Matvareproduksjon: Forbrukers helse og sikkerhet 2014					
Egen indikator	Volum av mettet fett, tilsatt sukker og salt	For bedre kosthold og ernæring Ambisiøse mål Tall og statistikk			Ja
Egen indikator	Antall produkter merket med "Nøkkelhull"	For bedre kosthold og ernæring Et litt sunnere alternativ Verdens største stafett Tall og statistikk			Ja
Aspekt: Lokal tilstedeværelse					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Vi er til stede			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Vi er til stede			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Vi er til stede			Ja
GRI 201: Økonomiske resultater 2016					
201-1	Økonomisk verdiskaping, geografisk fordelt	Vi er til stede	Det er i 2018 utarbeidet et samfunnsregnskap for TINE. Det er ikke rapportert på: - Verdi per markedsnivå - Verdi per region på områdene skatt, renter og investeringer - Netto verdi behold i selskapet Det er ressurskrevende å rapportere på samtlige områder, derfor blir det ikke rapportert årlig.	TINE vurderer å utarbeide et samfunnsregnskap som møter GRI Standard hvert fjerde år	Ja
SIRKULÆRE LØSNINGER					
Aspekt: Avfall og forurensning					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Avfall og forurensning			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Avfall og forurensning			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Avfall og forurensning			Ja
GRI 306: Avløp og avfall					
306-2	Avfallsmengde, fordelt på avfallsfraksjon og disponering av avfall	Avfall og forurensning Høy returandel	Det er noe usikkerhet knyttet til volumet av organisk avfall da de ulike meieriene har ulike rutiner for innrapportering av denne fraksjonen. Videre er det noe usikkerhet knyttet til hvordan returselskapene håndterer avfallet fra TINE. Følgende er at den oppgitte sorteringsgraden på 89 prosent må sees på som et estimat.	TINE vil derfor i løpet av 2019 klargjøre rutinene for innrapportering av organisk avfall og innhente bedre informasjon fra returselskapene på deres håndtering av avfallet, slik at kvaliteten på tallene for avfall blir bedre.	Ja
306-3	Betydelige utslipp	Avfall og forurensning			Ja
GRI 307: Miljømessig etterlevelse 2016					
307-1	Bøter og sanksjoner for brudd på miljølover og forskrifter	TINE har ikke mottatt bøter eller sanksjoner for brudd på miljølover eller forskrifter			Ja
Aspekt: Utnyttelse av melkeråvaren. Matsvinn					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Tar vare på melken			Ja
103-2	Ledelsens tilnærming	Tar vare på melken			Ja
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming	Tar vare på melken			Ja
TINE: Egen indikator					
Egen indikator	Endring kvalitetskostnad	Tar vare på melken Tall og statistikk Gode initiativ			Ja
Aspekt: Miljøsmart emballasje					
GRI 103: Ledelsestilnærming 2016					
103-1	Forklaring og avgrensning av tema	Miljøsmart emballasje			Ja

103-2	Ledelsens tilnærming	Miljøsmart emballasje			Ja
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming	Miljøsmart emballasje			Ja
GRI 301: Materialer 2016					
301-1	Emballasjeforbruk (volum og emballasjemateriale)	Miljøsmart emballasje Høy returandel Tall og statistikk	Det rapporteres ikke på forbruk av emballasje fordelt på fornybart og ikke-fornybart materiale i volum.	Som følge av ny emballasjestrategi vil man i 2019 legge til rette for at man i framtiden skal kunne rapportere på b.,a fordeling fornybart- og ikke fornybart materiale.	Ja
Egen indikator	Relativt emballasjeforbruk- Emballasjeforbruk ift. Omsetning	Miljøsmart emballasje Tall og statistikk			Ja